

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 12. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneses Jautrīte Briede un Veronika Krūmiņa, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 174/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 440.⁸ panta astoto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju no 2026. gada 10. septembra.

2. Civilprocesa likuma 440.⁸ panta astotajā daļā noteikts:

“(8) Šā panta septītajā daļā minēto lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, un tas nav pārsūdzams.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no šā panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība šo uzskatu pamatot.

Ar tiesas spriedumu vienkāršotās procedūras civillietā apmierināta pret pieteikuma iesniedzēju celtā prasība par parāda piedziņu. Apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 440.⁸ panta astoto daļu, pieņēma

lēmumu rezolūcijas veidā par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Civilprocesa likuma 440.⁸ panta astotā daļa aizskar viņa Satversmes 92. panta pirmajā teikumā garantētās pamattiesības, jo nenodrošina tiesības uz motivētu tiesas nolēmumu. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt arī tad, ja personai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Atbilstoši šā panta ceturtās daļas otrajam teikumam šādā gadījumā konstitucionālo sūdzību var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Tiesas lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību vienkāršotās procedūras lietā nav pārsūdzams. Līdz ar to pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Apelācijas instances tiesas lēmums pieņemts [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 11. septembrī. Tātad minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteikts, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Proti, pieteikuma iesniedzējam jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo liedz pieteikuma iesniedzējam pārliecināties par apelācijas instances tiesas lēmuma motivāciju, tostarp vai ir tikuši vērtēti izšķirošie lietas jautājumi. No Satversmes 92. panta neizrietot tiesas pienākums sniegt detalizētu atbildi uz katru apelācijas sūdzības argumentu, tomēr motīvu izklāstam esot jābūt tādām, lai persona varētu saprast, kādēļ apelācijas tiesvedība netiek ierosināta. Individualizēta motivācija esot nepieciešama, jo apelācijas instances tiesas lēmums esot galīgs, padarot pirmās instances tiesas spriedumu izpildāmu un radot tiesas mantiskas sekas, kā arī liedzot pārbaudīt konkrētus civillietā būtiskus jautājumus. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā personas pamattiesības mazāk ierobežojošs līdzeklis būtu prasība lēmumā īsi norādīt galveno atteikuma motīvu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet valsts pienākums paredzēt taisnīgu lietas izskatīšanas procedūru. Likumdevējam ir plaša rīcības brīvība pieņemt procesuālos likumus un gan noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, gan arī lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību (sk. *Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 9. un 11.1. punktu*). Turklāt, ja valsts ir paredzējusi pārsūdzības iespēju, tiesības uz pieeju apelācijas instances tiesai neietver prasību ikvienu lietu izskatīt pēc būtības un sagatavot pilnu tiesas spriedumu (sk. *Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 11. punktu*).

Tāpat Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertā pamatojuma principa izriet prasība ikvienā nolēmumā, kas tiek pieņemts attiecībā uz personu, obligāti norādīt tā tiesisko pamatu jeb atbilstošo tiesību normu, uz kuras pamata ir atrisinātas konkrētās tiesiskās attiecības. Tomēr no pamatojuma principa neizriet prasība norādīt nolēmumā atbildes uz lietas dalībnieku argumentiem un apsvērumus, kuriem nav nozīmes konkrēto tiesisko attiecību atrisināšanā, kuri neattiecas uz šīm tiesiskajām attiecībām vai nav būtiski, ņemot vērā tiesisko attiecību raksturu vai citus jau izdarītos secinājumus. Lai pārbaudītu, vai atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajam pamatojuma principam nolēmumā vajag norādīt tā motivāciju un kādai jābūt tās detalizācijas pakāpei, jāvērtē konkrētā nolēmuma raksturs, tostarp tiesiskās attiecības, kas ar attiecīgo nolēmumu tiek atrisinātas, kā arī tā pieņemšanas tiesiskā kārtība un pamats (sk. *Satversmes tiesas 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-13-01 14. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs nepieciešamību pēc lēmuma motivācijas galvenokārt skaidro ar vēlmi pārliecināties par viņa ieskatā būtisko jautājumu izvērtēšanu konkrētajā civillietā. Tomēr minētie apsvērumi attiecas uz tiesību normu – Civilprocesa likuma 440.² panta un 440.⁸ panta septītās daļas – piemērošanu, kuras pārvērtēšana nav Satversmes tiesas kompetencē (sal. sk. *Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Ņemot vērā Satversmes tiesas judikatūru par Satversmes 92. panta pirmā teikuma tvērumu, minētā norma neietver prasību likumdevējam paredzēt tiesas pienākumu pieņemt motivētu lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību visās vienkāršotās procedūras lietās.

Pieteikuma iesniedzējs argumentē, ka pamatojuma principam atbilstoša būtu prasība lēmumā norādīt tikai galveno atteikuma motīvu. Tomēr no Civilprocesa likuma 440.⁸ panta septītās daļas izriet, ka atteikumam ierosināt apelācijas tiesvedību vienkāršotās procedūras lietās nav viena galvenā motīva, jo šāds lēmums ir pieņemams, ja nepastāv neviens no likuma 440.² pantā minētajiem pamatiem.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

6. Pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis apturēt Rīgas rajona tiesas sprieduma civillietā izpildi. Priekšnoteikums šāda lūguma izskatīšanai ir lietas ierosināšana. Tā kā lietas ierosināšanai nav pamata, lūgums par sprieduma izpildes apturēšanu netiek izskatīts.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [.] pieteikuma (pieteikums Nr. 174/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu.*